

«Емпірична педагогіка». У дослідженні була використана методика мікрОВикладання аналізу мікрОВикладання, яка розроблена і тривалий час використовується на кафедрі педагогіки філософського факультету університету імені П. Й. Шафарика в Кошице. Методом анкетування виявлено ставлення студентів до предмету «Емпірична педагогіка» і до методу мікрОВикладання, який розвиває їх професійну компетентність.

Ключові слова: емпірична педагогіка, мікрОВикладання, етапи мікрОВикладання, мікрОВиступ, підготовка майбутніх учителів, професійні компетентності.

The article deals with the problem of professional training of future teachers in Pavol Jozef Šafárik University in Košice (Slovak Republic). Special attention is paid to the microteaching. The authors present partial results of the research on the implementation of the microteaching in the undergraduate training future teachers under the conditions of P. J. Šafárik University in Košice. Microteaching means training, exercising teaching skills using various teaching methods in the conditions of undergraduate training. Microteaching was realized within the framework of the subject of experience pedagogy in the study branch of teaching academic subjects. The authors used the method of microteaching, which was developed and studied for a long time at the Department of Pedagogy of the Faculty of Arts of the Pavol Jozef Šafárik University in Košice. The methodology of the microteaching realized according to this structure is used for a long time in the UPJŠ conditions and it was implemented within the scope of the research also in subject experiential pedagogy. The research tool was a questionnaire of its own design, which, in relation to the theoretical basis of microteaching, contained items related to the aspects of microteaching of several authors. The questionnaire items were subjected to factor analysis, the internal consistency according to the Cronbach coefficient α was 0.62. The questionnaire contained 14 items (excluding demographic items). The pedagogical research, from which we chose the part of this study for the time-consuming training of students at the micro-speech, confirmed that the students do not underestimate their training. Microteaching creates space for the acquisition of professional competencies. Students develop their professional-subject, psychodidactic, organizational and self-reflexive competencies. Microteaching and micro-speech are an invaluable technique for acquiring professional competencies, even if they are time-consuming.

Key words: experiential pedagogy, microteaching, microteaching microlearning stages, micro-speech, training of future teachers, professional competencies.

УДК 378.4; 004.422.61

Папн Василь Васильович,
доктор економічних наук, професор,
Товканець Ганна Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,
Лужанська Тетяна Юрївна,
кандидат географічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

РОЛЬ ТУРИЗМОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТІСНИХ ЗНАНЬ

Тема дослідження обумовлена актуальністю розвитку туризмології як теорії туризму. Метою дослідження є комплексна оцінка становлення та розвитку туризмології в системі професійних компетентнісних знань. Для отримання результатів дослідження використано такі методи: історичний, аналізу та синтезу, абстрактно-логічний, прогностно-аналітичний та інші. Це дало змогу визначити основні компетентності, важливі для практичної туристичної діяльності. Надано практичні пропозиції щодо концептуальних засад формування професійних компетентнісних знань у сфері туризму. Подальшого дослідження потребують питання компетентнісного підходу до управління в сфері туризму.

Ключові слова: туризмологія, феномен туризму, туризмознавство, туризмометрія, туризмозафія, туристика, принципи туризмології, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми. Туризм є багатогранним явищем суспільного життя, динамічною світовою індустрією, розгалуженою соціальною системою, важливим чинником формування способу життя і задоволення потреб людини, що потребує наукового відображення. На сьогодні науковцями осмислено різні теоретичні та прикладні аспекти туризму. Туризм стає міждисциплінарною наукою із чіткою спеціалізацією на ринку праці. Все це впливає на підвищення якості надання послуг у сфері туризму.

Туризм можна розглядати як феномен відпочинку і бізнесу. Донедавна більшість дослідників вивчала його фрагментарно, не враховуючи багатьох аспектів. Структура туризму змінюється, розвивається, залежить від відносин окремих елементів, підсистем, які впливають на нього як систему. Системний характер дослідження туризму вимагає міждисциплінарного альянсу різних наук: історії, філософії, географії, соціології, психології та інших. Кожна з них вивчає туризм по-своєму, але жодна не розглядає його комплексно, що актуалізує потребу формування цілісного погляду на туризм, в якому були б синтезовані всі аспекти його дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Прогностична функція туризмології актуальна тому, що туризм дуже динамічне явище. Він чутливо реагує на зміни, які відбуваються в структурі суспільних та індивідуальних людських потреб, на всі виклики, пропозиції та загрози, притаманні цивілізації ХХІ ст. Фахівці галузі мають формувати не тільки тактичне вміння, а й стратегічне, перспективне, а також уміти оцінювати не тільки сучасні проблеми теорії і практики туризму, а і його близькі та віддалені перспективи.

Датський туризмознавець Н. Липер наголошував на необхідності системного підходу до визначення сутності туризму. Таке розуміння з часом набуло статусу методологічного принципу при аналізі питань розвитку туризму. Г. Бачинський є пропагандистом міждисциплінарного вчення на стику природничих, гуманітарних і технічних наук про гармонізацію відносин між природою та суспільством – соціоекологією [2, с. 37].

Переважає більшість авторів зосереджують увагу на термінологічно-понятійному апараті туризмології в контексті економіко-географічних, педагогічних, правознавчих та філософських досліджень. Проте вбачається за доцільне проаналізувати та систематизувати найбільш вагомі визначення в системі туризмологічних знань, теоретичні підходи.

Термінологічний апарат, що дає визначення таксономічним одиницям туристичних територій у вітчизняній літературі чітко не визначений й має певні розбіжності та дублювання. Немає чіткого відображення ієрархічного рангу туристичної території. Не береться до уваги порядок величини території, рівень розвитку туристичної інфраструктури, територіальний розподіл обслуговування туристичних потоків і т.д. Саме розподіл територій на ранги є основою для планування та управління туристичною діяльністю. Представлення термінології про систему туристичних територій важливо з методологічної точки зору, оскільки подальший розвиток окремо взятої території може бути оцінено лише в рамках загальної системи туристичних територій.

Вагомий науковий доробок в розгляді проблем професійної

компетентності у туристичній сфері діяльності висвітлено у працях С. Гончаренка, В. Бездухової, О. Дахіної, О. Лебедєва, Н. Ничкало, О. Пономарьова та інших.

Нині не сформований системний підхід до управління персоналом туристичної сфери на основі компетентнісного підходу. Крім того, подальшого розвитку потребує розробка інструментарію оцінювання персоналу сфери туризму, який би максимально враховував галузеву спрямованість суб'єктів господарювання, у т.ч. підприємств, які формують туристичну інфраструктуру.

Мета статті: комплексна оцінка становлення та розвитку туризмології в системі професійних компетентнісних знань сфери туризму.

Для досягнення поставленої мети були виконані наступні завдання: дослідити історичні витoki становлення туризмології як науки; проаналізувати етапи генези та еволюції вчення про туризм; оцінити туризмологію як багатовекторний науковий напрям; дослідити систему принципів туризмології; проаналізувати компетентнісний підхід у підготовці фахівців сфери туризму; запропонувати перелік компетенцій у сфері туризму.

Результати дослідження. Витoki теорії туризму сягають давніх часів, коли з'явилися перші описи подорожей. Історія подорожей – історіографія туризму, туристське джерелознавство – представлені у найдавніших письмових джерелах (туризмoграфія). Зачатки наукового знання туризму виникли в культурах Вавілонії, Давнього Єгипту та інших країн, а наукова система знань вибудувалася тільки в новочасовий період (XVII-XIII ст.), коли наука набула інституціалізованого статусу [10, с. 18].

Туризмологія поставала як окрема галузь соціоекономічного знання тільки у XIX-XX ст., у час перетворення подорожей на власне туризм як соціальний інститут. Точний час виникнення інституціалізованого туризму і, відповідно, створення умов для його теоретичної рефлексії, є дискусійним питанням. Вирізняють два протилежні підходи до з'ясування сутності туризму. Перший ґрунтується на твердженні, що поняття «туризм» тотожне терміну «подорож». Так, теоретик туризму В. Грицаєвич пише про «туристів древнього світу» (Греція і Рим), описує «туристські маршрути стародавності», характеризує паломництво давніх часів як «форму туризму». Водночас він зазначає, що «сам термін туризм виник лише у XVII ст.». Подібну позицію поділяє польський науковець Є. Шнейдер.

Другий підхід, якісно-змістовний, полягає в окресленні теоретичного образу туризмознавства, з'ясуванні його статусу як науки. Цю роботу покликані виконати фахівці, здатні методологічно, теоретично опанувати і впорядковувати масив різних відомостей щодо туризму. Термін «туризмoлогія» іноді використовують для характеристики різних туристських практик.

Правомірно визначити два основні етапи генези та еволюції вчення про туризм. На першому етапі знання про подорожі (передтуризм) ще не долало меж діючої практики, втіленої у ній. Знання про подорожі відображалися переважно у мандрівнографічній, описовій формі. Саме тоді з'явилися перші змістовні текстові рефлексії над подорожами, які належали мандрівникам-історикам, дипломатам, філософам, географам, торговельним людям, мореплавцям. Часи античної доби, Ренесансу та Просвітництва можна назвати етапом «доіндустріального» знання про подорожі.

На другому етапі поступово формується інституціалізоване уявлення про подорожі, виникають власне наукові знання. Реалії та факти діяльності тих, хто подорожує, фіксуються у поняттях (концептах), які є основами теоретичної конструкції туризмoлогії [8, с. 42].

Теоретичний образ туризму як цілісної системи, яка поєднує три основні елементи – туриста, туристську дестинацію, туристську індустрію – представлений у працях Н. Лейпера (Данія). Він характеризує туризм як «просторову різнопланову людську діяльність, яка стосується різноманітних аспектів людського життя», виокремлює діяльнісний принцип як основний у теорії туризму. Німецький учений В. Нарштедт та болгарський теоретик

М. Нешков стали першими класифікаторами туризмoлогічного процесу.

Із туризмoлогічного погляду глибинна сутність туризму полягає в тому, що він є формою самореалізації людини. Така інтерпретація туризму руйнує його стереотипне розуміння як «індустрії» з виготовлення «туристського продукту». Індустрія туризму за всієї важливості і значущості не є визначальною і глибинною сутністю туризму. Нею є людина, що подорожує з метою задоволення своїх потреб. Турист-мандрівник - це головний об'єкт теоретичних розмислів туризмoлогів. Таке розуміння сутності туризму відповідає загальній тенденції гуманізації, антропологізації та аксіологізації сучасного соціогуманітарного знання. Повернення до людини, відхід від індустріалістського розуміння сутності суспільних процесів – характерна особливість новітньої соціогуманітарної науки [10, с. 51].

Соціально-економічні процеси, що відбуваються в сфері туризму, їх специфіка викликають зацікавленість дослідників, які вивчають процеси його функціонування і розвитку, виробництва і реалізації туристських послуг, трансформацію під їх впливом економічних відносин. Зі становленням і розвитком соціальних наук вивчення туризму як «соціального феномену» стає все складнішим за структурою. Однак у більшості досліджень аналізують лише вузькі аспекти туризму, наприклад економічні спади, територіальні переміщення, психологічні мотивації пересування. Взаємодія приймаючої сторони, гостей і об'єднуючої ланки (гідів, перекладачів, супроводжуючих) стали предметом дослідження в соціології і політології.

Системний характер дослідження туризму вимагає міждисциплінарного альянсу різних наук, кожна з яких вивчає туризм по-своєму, але жодна не розглядає його комплексно, що актуалізує потребу формування цілісного погляду на туризм, в якому були б синтезовані всі аспекти його дослідження. Наукові дослідження туризму сформували методологічну базу теорії туризму, яка має забезпечити корелятивне висвітлення співвідношення наукових та практичних складових туризму, різноманітних поглядів і концепцій туризму.

Туризмoлогія – багатовекторний науковий напрям, який об'єднує філософські, географічні, юридичні, соціологічні, культурологічні, педагогічні та інші виміри. Туризмoлогія повинна також сконцентрувати увагу на професійних складових теорії туризму із залученням фахівців вузькопрофільного спрямування. Необхідно удосконалити дослідження проблем інституту гостинності, технології туристської діяльності, поглиблене вивчення таких дисциплін, як рекреація, анімація, економіка, екскурсознавство, музеєзнавство та інших [9, с. 34].

Поняття «туризмoлогія» найбільш вдало в концептуально-концентрованому вигляді відображає сутність явища «туризм», а саме:

- відповідає науковій традиції утворення теорій, які ґрунтуються на знанні закономірностей свого об'єкта (логосу);
- наголошує на фундаментальному характері репрезентованого знання, тому саме туризмoлогічне знання є методологічним стосовно таких розділів туризмознавства, як педагогіка чи етика туризму, туристський менеджмент чи маркетинг;
- туризмoлогічні концепції (поняття, які функціонують у режимі розуміння-пояснення) забезпечують створення теорії туристської діяльності, яка, у свою чергу, за умови свідомого засвоєння і використання є надійною основою практичної діяльності.

Об'єктом теоретичного знання туризмoлогії є феномен туризму. Поряд з поняттям «туризмoлогія» нерідко вживають інші, які також рефлексують світ туризму, – «туризмознавство», «туризмoметрія», «туризмoграфія», «туристика». На перший погляд, їх дефініції ідентичні за змістом, однак це - поверхове ототожнення. «Туризмознавство» - найзагальніше поняття, яке охоплює будь-яке знання про туризм: загальне і часткове, теоретичне і практичне, абстрактне і конкретне, раціональне і

чуттєве, ідеальне і реальне. Туризмознавство також охоплює історію зародження туризму, літопис виникнення й еволюції теоретичних рефлексій цього феномену. Термін «*туризмографія*» означає письмові чи символічно, знаково зафіксовані свідчення щодо туризму, його опис, звіти мандрівників, розповіді (наративи), щоденники, книги, статті та інші зразки наукового, епістолярного чи белетристичного жанру, картографічні документи, що виготовлялися протягом тисячолітньої історії подорожей, а також графіті як візуально зафіксовані свідчення вражень тих, хто подорожує. Термін «*туризмометрія*» відображає можливість математично «замірювати» туристську діяльність, обчислювати туристські потоки, визначати місця розміщення, їх місткість, отримувати різноманітні статистичні дані щодо економічної, соціальної та культурної ефективності туризму. Поняття «*туристика*» також претендує на визначення автономності туристського знання, але воно не таке містке і точне, як «туризмознавство».

Поглиблена робота над термінологічним визначенням специфіки феномену туризму має особливе значення для формування туризмології. Це не лише важливе наукове завдання, а й практична потреба. Понятійна прозорість і чітка наукова визначеність змісту фахової термінології необхідні у справі нормативного забезпечення діяльності галузі, для створення досконалих навчально-освітніх програм.

Створення туризмологічної науки - багатовекторний процес. Він розгортається через постановку проблеми, формування ідей та гіпотез, визначення концептів, розроблення теоретичної моделі, а також через теоретичне осмислення практики, тобто праксеології туризму, узагальнений аналіз її складників - економіки, маркетингу, готельярства, рекреації тощо. Важливою є підготовка матеріалів довідниково-словникового характеру, адже туризмологічний тезаурус, за умов його науково-аргументованого опрацювання і узгоджено-конвенціонального сприйняття та використання, поєднує фундаментальну та технологічну частини туристського знання, конститує зміст навчальних програм і освітніх кваліфікаційних стандартів [9, с.63].

Туризмологія має бути представлена як інтегрована науково-системна цілісність, що в узагальнено теоретичний спосіб відображає практичну діяльність організацій та установ туризму, всіх його суб'єктів. У методологічному аспекті туризмологія має формуватися як діалектична єдність основних концептуальних елементів наукової системи — онтологічного (реально існуючого), гносеологічного (теоретико-пізнавального), антропологічного (людинимірювального), аксіологічного (ціннісно-оцінювального, морального), соціологічного (суспільно значущого), пропедевтичного (виховного), праксеологічного (практично-орієнтувального), інформаційного (повідомлювального, роз'яснювального). Саме такий цілісний та системний підхід забезпечить існування метатеоретичного рівня туризмології.

Турист прагне в процесі своєї подорожі отримати повноцінний «туристський продукт». Теорія туристського продукту є важливим складником туризмології. За своєю суттю туристський продукт - це сукупність туристських послуг та товарів, які забезпечують функціонування туризму, сфери, у якій задовольняються інтереси та потреби мандрівника. Головним джерелом туристського продукту є туристські ресурси, джерела DESTINACIЙ, місця призначення мети подорожування. Виготовлення турпродукту, комплектування туру забезпечує спеціальна система суспільного виробництва - туристська індустрія.

До системи принципів туризмології належать моральні принципи поведінки туриста (етичний кодекс туриста), принципи відповідальності (відповідального туризму), принципи дотримання вимог забезпечення посідання соціальної та економічної ефективності турбізнесу тощо. Основним принципом туризмологічного знання є розуміння сутності туризму як форми природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, що подорожує. Через цю діяльнiсну призму розглядаються актуальні завдання туризмології: розуміння та інтерпретація видів туризму,

розроблення концепції туристичного обслуговування, реалізація на практиці моделей туристичних центрів і територій тощо [1, с. 25].

У Манільській декларації зі світового туризму (1980 року) відзначено, що підготовка кадрів спеціалістів у галузі туристської індустрії має стати частиною навчання молоді, а запровадження науки про туризм до програм навчання молоді - важливим елементом освіти та виховання. У Заключній доповіді Всесвітньої конференції з вищої освіти ЮНЕСКО (Париж, 5-9 жовтня 1998 року), зазначалося, що будь-якій спільноті для розв'язання завдань XXI ст. необхідне забезпечення своєї інтелектуальної незалежності, набуття і застосування знань для підготовки та просування відповідальних, освічених громадян і кваліфікованих спеціалістів, без яких неможливий ні економічний, ні соціальний, ні культурний, ні політичний прогрес будь-якої нації.

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (IBSTPI), поняття компетентності визначається як спроможність кваліфіковано провадити діяльність, виконувати завдання або роботу. При цьому поняття компетентності містить набір знань, навичок і ставлень, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати певні функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або певній діяльності. Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття компетентності як загальні, або ключові, вміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові кваліфікації, кроснавчальні вміння або навички, ключові уявлення, опори, або опорні знання [7, с. 38]. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) займається дослідженням теоретичних та концептуальних знань засад, навичок і компетентностей та їх співвідношень між собою в системах освіти різних країн, розглядає та спрямовує свою діяльність на проблему впровадження компетентностей у зміст освіти [6, с. 47].

Науковці відзначають, що фахівцям сфери туризму мають бути притаманні такі професійні та людські якості, як енциклопедичність знань, високий професіоналізм у роботі, миролюбний характер, виявляти толерантність до людей, які мають різні освіти, національність, релігійні переконання. Фахівці туристичної сфери діяльності повинні на належному рівні володіти технологією галузі (використання комп'ютерів та інших електронних засобів опрацювання інформації, технологія гостинності та ін.), двома-трьма іноземними мовами, мати глибокі знання в галузі транспортних засобів, банківських та біржових установ, нових інформаційних технологій тощо.

Як зазначає О. Дубасенюк, компетентнісний підхід означає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань, формування навичок, створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність випускника до виживання і стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багатоаспектного соціально політичного, ринково-економічного, інформаційно і комунікаційно насиченого простору [4, с. 21].

Згідно із дослідженням Л. Божко, існують численні компетентності, важливі для практичної туристичної діяльності, що орієнтують на формування професійної культури в майбутніх фахівців з туризму та переходу їх професійно орієнтованого спілкування від монокультурного до міжкультурного. Тому актуальним завданням професійної підготовки майбутніх фахівців є визначення концептуальних засад формування їх здатності до міжкультурного спілкування в контексті стратегічних орієнтирів і пріоритетів освіти [3, с.101].

Перелік компетенцій у сфері туризму:

- *корпоративні (або ключові)*, які застосовуються до будь-якої посади в організації. Вони виходять із цінностей компанії, які фіксуються в таких корпоративних документах, як стратегія, кодекс корпоративної етики і т.д.;
- *управлінські (або менеджерські)*, які необхідні керівниками для успішного досягнення бізнес-цілей;
- *професійні і методологічні*, концептуальні вміння, вміння вирішувати проблеми, ораторські здібності, ефективна робота з

текстами, використання і пристосування інформації до специфічного контексту, вміння та компетенції у письмовій комунікації, специфічні знання туристичної галузі, знання основ інформаційних і комунікаційних технологій, основ фінансового менеджменту, економіки і права, основ менеджменту, мовні компетенції;

– *соціальні і комунікаційні компетенції* як вміння вирішувати конфлікти, вміння працювати в соціальних мережах, соціальні і командні здібності, здібність і бажання до змін, вміння адаптуватися, проактивні комунікаційні здібності, здібності активного слухання і сприйняття, загальні комунікаційні здібності;

– *персональні компетенції* як вміння до самомотивації і бажання вчитися, ініціативність та персональна відповідальність, самоменеджмент, емпатія, самоусвідомлення, емоційний інтелект, міжкультурні здібності;

– *компетентності характеру діяльності* передбачають здатність людини до креативності, ініціативності, вміння приймати рішення, наполегливість, інноваційний дух, вміння визначати цілі і

орієнтуватися на них.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Наукові дослідження туризму вченими різних сфер знань сформували методологічну базу теорії туризму (туризмології). Вона має забезпечити корелятивне висвітлення співвідношення наукових та практичних складових туризму, урахування різноманітних поглядів і концепцій туризму – соціально-економічної, філософської, антропологічної, етико-психологічної, соціологічної та інших. Компетентністний підхід відображає інтегральний прояв професіоналізму, в якому поєднуються елементи професійної і загальної культури, досвіду фахової діяльності та творчості, що конкретизується у певній системі знань, умінь, готовності до професійного вирішення поставлених завдань та проблем.

Перспективами подальших досліджень є вдосконалення підготовки спеціалістів туристської сфери, формування їх професійних і ділових якостей та комунікативна культура менеджерів туристської діяльності як умови розвитку туризму.

Список використаних джерел

1. Басюк Д.І. Основи туризмології: навчально-методичний посібник / Д.І. Басюк. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. – 204 с.
2. Бачинский Г.А. Социозология: теоретические и прикладные аспекты / Г.А. Бачинский – К.: Наукова думка. – 1991. – 151 с.
3. Божко Л.Д. Культуротворчі змісти туризму в освіті / Л.Д. Божко // Культура України. – Випуск 48. – 2015. – С.101 – 104.
4. Дубасенюк О.А. Концептуальні підходи до професійно педагогічної підготовки сучасного педагога / О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 114 с.
5. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник / В.А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
6. Компетентністний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
7. Кравцова А.В. Компетентністний підхід до управління в сфері туристичного бізнесу / А.В. Кравцова // Економічний форум. – № 3. – 2016 – С. 38 – 42.
8. Крачило Н.П. Основи туризмознавства / Н.П. Крачило. – К.: Вища школа, 1980. – 118 с.
9. Любцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О. О. Любцева, В.К. Бабаରିцька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с.
10. Олійник Я. Б. Теоретичні основи туризмології / Я. Б. Олійник, А.В. Степаненко. - К.: «Ніка-Центр», 2005. – 316 с.
11. Приходько А.І. Понятійно-термінологічний апарат туризмології: туристичний центр чи туристична дестинація / А. І. Приходько // Географія та туризм. – 2014. – С. 12 – 19.
12. Сокол Т. Г. Основи туризмознавства / Т. Г. Сокол. – К., 1999. – 67 с.
13. Туризмологія (теорія туризму) / Пазенок В.С., Федорченко В.К., Кручек О.А., Мініч І.М. – К.: КУТЕП, 2010. – 70 с.
14. Федорченко В. К. Педагогіка туризму / В.К. Федорченко, Н.А. Фоменко, М.І. Охріменко, Г.С. Цехмістрова. – К.: Вид. Дім «Слово», 2004. – 296 с.

Актуальность темы исследования обусловлена комплексным подходом к оценке туризмологии как теории туризма. Целью исследования есть комплексная оценка становления та развития туризмологии в системе профессиональных компетентностных знаний. Для получения результатов исследования использовались такие методы: исторический, анализа и синтеза, абстрактно-логический, прогнозно-аналитический и другие. Это дало возможность определить основные компетентности, важные для практической туристической деятельности. Именно поэтому наддаются практические предложения по формированию концептуальных основ способности к формированию профессиональных компетентностных знаний в сфере туризма. Дальнейшего исследования требуют вопросы компетентностного подхода к управлению в сфере туризма.

Ключевые слова: туризмология, феномен туризма, туризмознание, туризмометрия, туризмография, туристика, принципы туризмологии, компетентностный подход.

The urgency of the topic of research is due to the comprehensive approach to the assessment of tourism as a theory of tourism. Today, tourism is becoming an interdisciplinary science with a clear specialization in the labor market, which influences the quality of tourism services provision. The aim of the study is to provide a comprehensive assessment of the formation and development of tourism in the system of professional competency knowledge. To obtain the results of the research, the following methods have been used: historical, analysis and synthesis, abstract-logical, predictive-analytical, and others. The historical origins of the formation of tourismology as a science; stages of the genesis and evolution of the doctrine of tourism have been considered in the article; tourism is considered as a multidirectional scientific field of tourism research; the system of principles of tourismology has been explored; the competent approach in the training of specialists in the sphere of tourism has been analyzed; the list of competencies in the field of tourism has been proposed. This made it possible to identify the main competencies important for practical tourism activities. That is why practical suggestions on the formation of conceptual foundations of the ability to form professional competency knowledge in the field of tourism have been given. The vast majority of authors focus on the terminology and conceptual apparatus of tourismology in the context of economic-geographical, pedagogical, jurisprudence and philosophical research. However, it is considered expedient to analyze and systematize the most important definitions in the system of tourism knowledge, to compare it with foreign analogs, to generalize. Further research requires a competent approach to management in the field of tourism.

Key words: tourismology, tourism phenomenon, tourism, tourism metering, tourism research, principles of tourism, competency approach